

Russische aanvallen op Oekraïens gas drijven prijs in Nederland straks op

Verslaggever **Wessel de Jong**

Van de recente Russische aanvallen op Oekraïense installaties voor gasproductie gaan waarschijnlijk ook Europese consumenten last krijgen. De raket- en droneaanvallen van begin deze maand hebben dermate veel schade veroorzaakt, dat Oekraïne meer gas zal moeten importeren vanuit Europa.

"Dat zal zijn effect op de prijs hebben", verwacht Johan Vermij van S&P Global Market Intelligence. Dat komt door de grotere Oekraïense vraag. Hierdoor zal de prijs stijgen voor Europese gasgebruikers, zo verwacht de analist.

Na de aanval in de nacht van 3 oktober was al meteen duidelijk dat de schade aan de gasvelden bij Charkiv en Poltava groot was. De Russen schoten er 35 raketten en zestig drones op af. Het was de grootste aanval op het staatsolie- en gasbedrijf Naftogaz sinds het begin van de oorlog.

Oekraïners in de kou

Volgens de directeur van Naftogaz Serhiy Koretsky bewees de aanval "hoe wreed de Russen zijn. De aanval moet het stookseizoen verstoren en Oekraïners de mogelijkheid ontnemen hun huizen te verwarmen. Als gevolg van deze aanval is een aanzienlijk deel van onze faciliteiten beschadigd. Een deel van de schade is ernstig."

Vijftig procent van de productiecapaciteit van gas is uitgevallen. De schade blijkt zo groot, dat de Oekraïense minister van Energiezaken Svitlana Gryntsjoek verwacht 30 procent meer gas te moeten importeren uit Europa. Dat liet ze afgelopen dinsdag weten. Het is nodig om de gasreserves voor aanstaande winter aan te vullen. "De opslag zit diep onder het historische gemiddelde. Er zijn aanvullende maatregelen nodig deze winter, gezien de aanhoudende Russische aanvallen", zegt een analist tegen persbureau Reuters.

In eerdere winters viel het Russische leger vooral de elektrische infrastructuur aan, zoals kolencentrales en schakelstations. De gasinfrastructuur werd eerder steeds met rust gelaten, omdat het Russisch gas via de Oekraïense pijpleidingen naar Europa werd geëxporteerd. Die waren tot vorig jaar nog altijd in gebruik, maar sinds 1 januari van dit jaar zijn de transitcontracten afgelopen. Daarmee zijn de Oekraïense gasinstallaties een doelwit geworden, omdat de Russen ze verder niet meer nodig hebben voor de export.

Russische gewoonte

Aanvallen aan het begin van de winter op de Oekraïense elektriciteitsvoorziening zijn inmiddels een vaste Russische gewoonte. Dat deden ze afgelopen vrijdag ook weer, toen een groot deel van Kyiv zonder water en stroom kwam te zitten.

Die aanvallen zijn bedoeld om de Oekraïense economie te ondermijnen en de bevolking te ontmoedigen om verder weerstand te bieden. Het uiteindelijke doel is de Oekraïense regering dwingen tot overgave.

De Oekraïners gaan, sinds de grootschalige Russische invasie, nu hun vierde oorlogswinter in. Afgelopen winter werd gevreesd dat het heel zwaar zou worden. Snelle reparaties, een zachte winter en gasimporten via Hongarije, Polen en Kroatië hebben de zwaarste klappen opgevangen.

Import is duur

Omdat de Oekraïense opslag voor de winter nu voor minder dan de helft is gevuld, moet er flink meer worden geïmporteerd. Die stijgende vraag zal Europa moeten opvangen met extra importen van onder andere Amerikaans vloeibaar gas, wat relatief duur is. Om de Oekraïense gasreserves aan te vullen is, volgens een rapport van het Amerikaanse Brookings instituut, ongeveer 2,5 miljard dollar nodig. Dat geld wordt opgebracht door de Europese bank voor Reconstructie en Ontwikkeling (EBRD), Oekraïense banken en Noorse fondsen.

De Amerikaanse denktank verwacht wel dat er waarschijnlijk meer geld nodig is om de gasvoorraden voor aanstaande winter op een acceptabel peil te brengen. Probleem is alleen dat er ook veel meer financiële middelen moeten komen om de luchtverdediging te verbeteren. Zonder effectievere luchtafweer zal Moskou de energie-infrastructuur nog verder aan puin schieten. Kortom, het draaiende houden van energievoorziening blijft een zware uitdaging voor de Oekraïense regering die, ondanks alle hulp, zeer krap bij kas zit.

Nu geen blackout

De Nederlandse analist Vermij heeft niettemin de indruk dat het "nog niet spannend is dit jaar". Hij doelt dan op acute en grootschalige stroomuitval. "Dat komt omdat er afgelopen jaar veel flexibele gasturbines zijn bijgebouwd." Die hebben het verlies van de kolencentrales opgevangen, waarvan er veel zijn kapotgeschoten.

Echt spannend was het eigenlijk alleen in november 2022. Toen was de eerste en vooralsnog enige landelijke 'black out' in Oekraïne. Alle kerncentrales moesten toen stil worden gelegd, omdat het elektriciteitsnet zwaar beschadigd was door de Russische aanvallen. De kerncentrales konden hun stroom toen niet meer kwijt, wat gevaarlijke situaties opleverde. Kerncentrales zijn de belangrijkste energiebron in Oekraïne.